

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 227.191 van 29 april 2014
in de zaak A. 205.503/VII-38.579.**

In zake : Dirk BRESSELEERS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Koen Van Wynsberge en tevens door
advocaat Isabelle Cooreman
kantoor houdend te 1070 Brussel
Ninoofsesteenweg 643
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door
de Vlaamse regering
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Filip Vincke
kantoor houdend te 8580 Avelgem
Kasteelstraat 13
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 5 juli 2012, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur van 30 april 2012 waarbij het beroep ingesteld tegen de beslissing van het Agentschap voor Natuur en Bos van 14 oktober 2011, houdende het opleggen aan Dirk Bresseleers van een aantal bestuurlijke maatregelen, ongegrond wordt verklaard en de beroepen beslissing wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 221.468 van 22 november 2012 is de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit verworpen.

Verzoeker heeft een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Rita Van Den Eeckhout heeft een verslag opgesteld.

Verzoeker heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 14 november 2013.

Staatsraad Peter Sourbron heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Bram Tollet, die loco advocaat Isabelle Cooreman verschijnt voor verzoeker, en advocaat Filip Vincke, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Rita Van Den Eeckhout heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoeker is eigenaar en gebruiker van een aantal percelen landbouwgrond, genaamd "Tegenschuer", gelegen aan de Gemeentebosstraat te Kuringen (Hasselt), kadastraal gekend sectie A, nrs. 357/I/12, 357/P/6, 357/M/6, 357/N/6, 357/Y/12, 357/Z/12 en 357/S/6 en delen van nrs. 357/Y/9, 357/R/6 en 357/P/5, met een totale oppervlakte van 30 ha 50 a 41 ca.

De percelen zijn volgens het gewestplan Hasselt-Genk deels gelegen in landschappelijk waardevol agrarisch gebied, deels in agrarisch gebied met ecologisch belang.

3.2. Op 17 september 2011 stelt een natuurinspecteur van het Agentschap voor Natuur en Bos het volgende vast :

"Op zaterdagmorgen 17/09/2011 begeven we ons terug ter plekke om over het volledige terrein volgende inbreuken vast te stellen, op te meten en te fotograferen.

1. Houtwallen. (foto's 1 tot 5 van het fotodossier, (...))

Wij volgen de sporen en stellen vast dat alle tussenliggende houtwallen met een zware klepelmaaier (bosfrees) werden vermalen tot in de grond. Het ruimtelijk gecompartmenteerd landschap is verdwenen, alles in gereedheid gebracht om bij een volgende teelt een uniforme behandeling toe te laten. De maïs, die op dit ogenblik op zijn hoogst is, onttrekt de omvang van de uitgevoerde ingreep aan het zicht. Over een lengte van meer dan 1300 m werd de brede houtwal (10 tot 15 m breed) geklepeld tot in de grond, terwijl smallere houtwallen (5 tot 10 m breed) over een totale lengte van zowat 800 meter werden verwijderd. Gezien de diepte tot dewelke de bewerking werd uitgevoerd is hergroei van de vroegere houtkanten uit te sluiten.

2. Grachten. (foto's 6 en 7 van het fotodossier, (...))

Samen met het verwijderen van de houtwallen werden over dezelfde lengtes alle begeleidende grachten verbreed en plaatselijk verdiept. Het blootgewerkte gele zand geeft aan dat de uitgevoerde werken meer zijn dan een standaard onderhoudsruiming van de grachten.

3. Ontbossing. (foto's 8 tot 11 van het fotodossier, (...))

Naast het verwijderen van de houtkanten en verbreden/verdiepen der grachten stellen we, centraal in het gebied, ook vast dat een bosbestand Corsicaanse Den, groot 0,5 ha, volledig werd weggeklepeld. Dit bestand was

een aanplant van 1995 en opgenomen in het bosbeheersplan als perceel 17a. Bij later nazicht van dit bosbeheersplan blijkt verder dat een eerder als verwijderde houtwal omschreven begroeiing, wegens zijn breedte (+ 10 m) ook als bosbestand in het beheersplan werd opgenomen. Het betreft hier het bestand 13b.

Na eerder mislukte telefonische contactpogingen worden we zelf opgebeld door Mr. BRESSELEERS. We vragen hem hierbij of hij vergunning aangevraagd heeft voor de uitgevoerde werken. Mr Bresseleers zegt deze niet te hebben. Wij wijzen hem op de verplichting hiertoe gezien de bestemming volgens het gewestplan (landschappelijk waardevol agrarisch gebied en agrarisch gebied met ecologisch belang en de ligging binnen Speciale Beschermingszone).

Omstreeks 10.30 uur merken we dat een vrachtwagen met dieplader-aanhanger de aanpalende Gemeentebosstraat oprijdt en daar halt houdt. We gaan kijken en vinden er Mr. Bresseleers die samen met een machinist het laatste van de voor de misdrijven ingezette machines, een bulldozer, op de dieplader rijden (zie foto 13). Uit de sporen op het terrein valt op te maken dat andere ingezette machines een rupskraan en een zware tractor (bosfrees) geweest zijn (foto's 14 en 15).

We spreken Mr. Bresseleers aan omtrent de uitgevoerde terreinwerken en melden dat de misdrijven geverbaliseerd zal worden.

Kader:

1. Houtwallen

Volgens het gewestplan situeren de betrokken percelen zich in het noordelijk deel in agrarisch gebied met ecologisch belang, voor het overige deel in landschappelijk waardevol agrarisch gebied (zie ook bijlage 3: situering).

Verwijderen van houtwallen is hierdoor vergunningsplichtig.

2. Grachten

Op Europees niveau liggen alle percelen binnen de Speciale Beschermingszone van het Vogelrichtlijngebied 'Het Vijvercomplex van Midden-Limburg' (richtlijn 79/409/EEG van 2 april 1979). Zie ook bijlage 3: situering.

De instandhoudingsdoelstellingen en bijhorende ecohydrologische studie die de uitvoering van deze Richtlijn moeten waarmaken vermelden nu reeds dit gebied als zijnde een knelpunt voor verdroging in de aanpalende reservaatgebieden van de Zonderikbeek. Het verbreden en verdiepen van de grachten zal deze negatieve invloed nog versterken en dient dus beschouwd te worden als een aan een 'passende beoordeling' onderworpen ingreep.

3. Ontbossing

Door hun opname in het goedgekeurde bosbeheersplan 'Galgenberg - Tegenschuer' zijn de beide gerooide bospercelen een ontbossing in de zin van het bosdecreet.

(...)"

3.3. Van die vaststellingen wordt proces-verbaal opgemaakt. Aan verzoeker worden de volgende misdrijven ten laste gelegd :

"Het rooien zonder vergunning van 2 km houtwal in landschappelijk waardevol gebied agrarisch gebied.

Het ingrijpen op de waterhuishouding binnen Speciale Beschermingszone 'Vogelrichtlijngebied'.

Het ontbossen zonder ontheffing.

- Decreet van 21/10/1997 inzake Natuurbehoud en natuurlijk milieu ('Natuurdecreet'):
 - art. 13: vergunningsplicht.
- Natuurdecreet van 21/10/1997 art. 14: zorgplicht
- Natuurdecreet van 21/10/1997 art. 36: speciale beschermingszones
- Natuurdecreet van 21/10/1997 art. 58: bevoegdheden natuurinspecteur
- Bosdecreet van 13/06/1990, art. 90bis
- BVR van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, art. 8".

3.4. Op 14 oktober 2011 beslist de toezichthoudende ambtenaar van het Agentschap voor Natuur en Bos tot het opleggen van de volgende bestuurlijke maatregelen :

"Art. 1. (...)

(...)

1. De verwijderde houtwallen zullen over hun volledige lengte en over een minimumbreedte van 4 m hersteld worden door een rijbeplanting met houtachtige gewassen temidden van een strook waarbinnen de kruidlaag zich kan ontwikkelen.

Dit houdt in dat er langsheen de grachten een lijnbeplanting zal gebeuren, op 2 meter van de rand van de gracht en met een plantafstand in de rij van 1 m, ter herstel van het lijnvormige element en ter bevordering van het ontwikkelen van de nieuwe passende struik- en kruidlaag. De planrij bevindt zich dus in het midden van een 4 meter brede strook langsheen de gracht.

Onderstaande soorten kunnen hiertoe aangeplant worden:

- *Acer campestre* (Veldesdoorn) hoogte 60/100 cm
- *Betula verrucosa* (Berk)
- *Carpinus betulus* (Haagbeuk) hoogte 60/100 cm
- *Castanea sativa* (Tamme kastanje) hoogte 60/100 cm
- *Corylus avellana* (hazelaar) hoogte 60/100 cm
- *Crataegus monogyna* (Meidoorn) hoogte 60/100 cm
- *Prunus padus* (Europese Vogelkers) hoogte 60/100 cm
- *Rhamnus frangula* (Vullboom) hoogte 60/100 cm
- *Rosa canina* (Hondsroos)
- *Sorbus aucuparia* (Lijsterbes) hoogte 60/100 cm

2. Grachten: de grachten zullen aan de perceelsranden bij hun aansluiting op het bestaande grachtenstelsel waar nodig verondiept worden tot een maximale diepte van 60 cm over een lengte van minstens 5 m om verhoogde

verdroging te beperken.

3. De gerooide bosaanplant van 1995 (Corsicaanse Den) opgenomen in het uitgebreid bosbeheersplan zal herbeplant worden, hetzij opnieuw met Corsicaanse Den hetzij met inheems loof(h)out (Zomer(e)ik, Berk, Lijsterbes). Plantafstanden zijn 1,5 m x 2 m (1,5 m binnen de rij, 2 m tussen de rijen onderling).

Voor de gerooide oppervlakte van 0,5 ha betekent dit een totaal van 1670 stuks plantgoed.

Art. 2. Uitvoeringstermijn: de werken zullen gebeuren binnen het plantseizoen winter 2012-2013 om afgerond te zijn uiterlijk op 31 maart 2013".

3.5. Tegen voormelde beslissing stelt verzoeker op 3 november 2011 administratief beroep in bij de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur.

3.6. Op 12 december 2011 wordt verzoeker gehoord.

3.7. De afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer adviseert op 4 januari 2012 om het administratief beroep ongegrond te verklaren en de bestuurlijke maatregelen te bevestigen.

3.8. Met een brief van 6 februari 2012 deelt de Vlaamse minister aan verzoeker en het Agentschap voor Natuur en Bos mee dat de beslissingstermijn met maximaal 90 dagen wordt verlengd, teneinde het beroep grondig te kunnen onderzoeken.

3.9. Met het thans bestreden besluit van 30 april 2012 verklaart de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur het beroep ongegrond en bevestigt zij de beroepen beslissing.

Het bestreden besluit is als volgt gemotiveerd :

"(...)

Overwegende dat de percelen volgens het gewestplan Hasselt-Gen(k) deels gelegen zijn in landschappelijk waardevol agrarisch gebied en deels in agrarisch gebied met ecologisch belang; dat alle percelen zich bevinden binnen de SBZ van het Vijvercomplex van Midde(n)-Limburg;

Met betrekking tot de strijdigheid van de bestuurlijke maatregel met artikel 16.4.5 DABM

Overwegende dat wat de werken aan de grachten betreft de beroepsindieners opwerpt dat dit onderhoudswerken uitmaakten door het verwijderen van slib, takken en bladeren die in de grachten waren gewaaid; dat de grachten niet werden verbreed en de uitgraving hoogstens een 15 à 20-tal centimeter bedroeg;

Overwegende dat in het proces-verbaal werd vastgesteld dat alle begeleidende grachten verbreed werden en op sommige plaatsen verdiept met een graafmachine; dat verwerende partij aangeeft dat gelet op de zichtbare aanwezigheid van geel zand (dat wijst op minerale grond) de uitgevoerde werken niet kunnen gekwalificeerd worden als onderhoudswerken; dat verwerende partij bijgetreden wordt dat door het verwijderen van slib, takken en bladeren uit de grachten men geen minerale grond zou mogen delven; dat dit evenwel duidelijk werd vastgesteld en de werken volgens de 'Code voor goede natuurpraktijk i.f.v. wijziging van vegetatie en van kleine landschapselementen', opgenomen in de omzendbrief LNW/98/01 van 10 november 1998 betreffende algemene maatregelen inzake natuurbehoud en wat de voorwaarden voor het wijzigen van vegetatie en kleine landschapselementen betreft volgens het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, derhalve niet als onderhoudswerken kunnen aanzien worden;

Overwegende dat bovenvermelde feiten een schending inhouden van artikel 13 Natuurdecreet en artikel 8 Natuurbesluit; dat in het proces-verbaal en in de bestreden beslissing wordt aangegeven dat voor de uitvoering van dergelijke werken een natuurvergunning vereist is; dat het vaststaat dat beroepsindieners niet over een natuurvergunning beschikt; dat het uitgraven, verbreden en verdiepen van grachten in de SBZ 'het vijvercomplex van Midden-Limburg' het wijzigen is van kleine landschapselementen waarvoor volgens artikel 8 § 2, 3° van het Natuurbesluit een natuurvergunning vereist is; dat het vaststaat dat beroepsindieners niet over een natuurvergunning beschikte en hij dus een milieumisdrijf heeft gepleegd;

Overwegende dat, gelet op het belang van de waterhuishouding voor de SBZ, de bestuurlijke maatregel tot herstel van de grachten terecht werd opgelegd;

Overwegende dat wat de houtwallen betreft, beroepsindieners betwist dat daar ooit houtwallen zouden aangeplant zijn, maar dit steeds een strook gras betrof en dat dit bewezen wordt door (zwart-wit) foto's van 'google earth' en de verzamelaanvraag die bij het Agentschap voor Landbouw en Visserij werd ingediend met het oog op het bekomen van premies in het kader van de MTR-regeling;

Overwegende dat in het fotodossier dat bij het proces-verbaal werd gevoegd duidelijk houtresten (houtfragmenten en wortelresten) te bemerken zijn in het omgefreesde stuk; dat op de hoorzitting beroepsindieners hierop repliceerde dat deze afkomstig zijn van begroeiingen uit de gracht;

Overwegende dat nochtans uit de kleurenluchtfoto's van 'google earth', alsook deze van 'bingmaps' (lenteopname en meer schuin gefotografeerd waardoor schaduw van boomkruinen te zien zijn) blijkt dat dit geen graskant

betrof, maar wel houtkanten;

Overwegende dat het bestaan van de houtkanten ten overvloede wordt bevestigd door het feit dat op 7 juni 2010 reeds op dezelfde kadastrale percelen een proces-verbaal (HA.64J.H2.120052/10) werd opgesteld lastens de vorige eigenaar waarin werd vastgesteld dat door afvalverbranding de bomen en struiken van de houtkanten werden verschroeid;

Overwegende dat het gegeven dat de kleine landschapselementen niet op de verzamelaanvraag voor het Agentschap voor Landbouw en Visserij werden vermeld, zeker geen afdoende bewijs levert dat daar geen houtkant aanwezig zou geweest zijn;

Overwegende dat besloten moet worden dat er wel degelijk een houtkant aanwezig was; dat in het proces-verbaal en in de bestreden beslissing wordt aangegeven dat voor de uitvoering van dergelijke werken een natuurvergunning vereist is; dat het vaststaat dat beroepsindiener niet over een natuurvergunning beschikt; dat de toezichthouder voorafgaand aan het opmaken van de bestreden beslissing heeft geoordeeld dat er een milieumisdrijf werd gepleegd - schending van artikel 13 en 14 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (Natuurdecreet) en artikel 8, § 2, 1° van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (Natuurbesluit); dat hij hiervan proces-verbaal heeft opgemaakt; dat geen vergunning voorhanden was en de bestuurlijke maatregel tot herstel door een nieuwe aanplanting, gezien de diepte van de bewerking de hergroei van de vroegere houtkant uitsluit, terecht werd opgelegd;

Overwegende dat beroepsindiener opwerpt dat de bomen omvergewaaid zijn door het noodweer op 18 augustus 2011; dat dit derhalve geen opzettelijke rooiing betrof, maar enkel het ruimen van de omgewaaide bomen;

Overwegende dat het ongeloofwaardig voorkomt dat op een perceel, dat (deels) werd omgeven door andere bospercelen (waar wel nog bomen staan), alle bomen omgewaaid zouden zijn; dat nog kan aangenomen worden dat door het noodweer enkele bomen omvergewaaid/beschadigd zijn, maar dit niet kan rechtvaardigen dat het hele bos vervolgens met een zware klepelmachine versnipperd werd;

Overwegende dat zelfs indien het bosbestand beschadigd zou zijn geweest door de rukwinden van het noodweer, een melding had moeten gebeuren conform artikel 81 van het Bosdecreet met betrekking tot het vellen van bomen om sanitaire redenen of gezondheidsredenen; dat er geen melding is gebeurd;

Overwegende dat zoals reeds gesteld het ongeloofwaardig voorkomt dat het hele bosbestand vernield zou zijn; dat derhalve terecht een onvergunde ontbossing (rooien van de bomen en bewerken van de grond met een bosfrees waardoor een ander gebruik wordt gegeven aan de grond) conform artikel 90 bis Bosdecreet werd vastgesteld en een bestuurlijke maatregel werd opgelegd tot heraanplanting van het bosbestand;

Overwegende tenslotte dat de overige argumenten zoals aangehaald door beroepsindiener niet van aard zijn om de rechtsgeldigheid van de bestreden beslissing in het gedrang te brengen;

Met betrekking tot de strijdigheid van de bestuurlijke maatregel met

artikel 16.4.10, §4bis DABM

Overwegende dat in het proces-verbaal het volgende werd opgenomen:

'Conform het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, titel XVI, artikel 16.4.10: oplegging besluit houdende bestuurlijke maatregelen, zal er door de bevoegde gewestelijke toezichthouder nog een bestuurlijke maatregel worden uitgewerkt en opgelegd.

Dit zal nog in een navolgende PV worden opgenomen, en zal navolgend worden toegevoegd en overgemaakt.';

Overwegende dat deze mededeling enkel inhoudt dat een bestuurlijke maatregel zal volgen, die bij schriftelijk besluit zal worden uitgewerkt; dat dit niet inhoudt dat mondeling een bestuurlijke maatregel werd opgelegd wat impliceert dat een duidelijke omschrijving wordt gegeven van welke bestuurlijke maatregel wordt opgelegd, welke uitvoeringstermijn, welke vaststellingen gebeurd zijn en welke voorschriften werden geschonden; dat dit niet gebeurd is en bijgevolg niet kan gesproken worden van een mondelinge oplegging van een bestuurlijke maatregel;

Overwegende dat een mondeling opgelegde bestuurlijke maatregel immers enkel zin zou gehad hebben wanneer de werken nog aan de gang zijn en een stopzettingsbevel aangewezen is; dat in casu de werken reeds waren uitgevoerd en een mondelinge oplegging van een bestuurlijke maatregel niet zinvol was;

Overwegende dat het verval van de bestuurlijke maatregel derhalve niet aan de orde is;

Overwegende dat gelet op het bovenstaande er aanleiding toe bestaat het beroep ongegrond te verklaren".

IV. Regelmatigheid van de rechtspleging

4. Samen met de verwerende partij wordt vastgesteld dat verzoeker in zijn verzoek tot voortzetting repliceert op de nota die in het kader van de schorsingsprocedure werd ingediend. Die feitelijke en juridische argumenten worden buiten het debat gelaten aangezien ze niet in een verzoek tot voortzetting behoren maar wel in de daartoe geëigende procedurestukken, zijnde het verzoekschrift en de memories.

V. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

5. Verzoeker voert in een eerste middel de schending aan van artikel 16.4.5 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (hierna : milieubeleidsdecreet), van de artikelen 8, § 2, 3°, en 9 van het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (hierna : besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998), van de materiële motiveringsplicht en van het zorgvuldigheidsbeginsel.

Hij wijst erop dat de bewuste grachten op zijn perceel niet kunnen worden beschouwd als "stilstaande waters, poelen of waterlopen" in de zin van artikel 8, § 2, 3°, van besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998 omdat uit foto's die in beroep werden voorgelegd immers blijkt dat die grachten nauwelijks water bevatten en hoogstens fungeren als afwateringssysteem bij grote wateroverlast. Daarnaast stelt hij dat te dezen geen sprake was van het "uitgraven" of "verbreden" van de bewuste grachten in de zin van voornoemde bepaling, nu, zoals blijkt uit diezelfde foto's, het louter ging om het verwijderen van slib, takken en bladeren, waarbij onvermijdelijk ook wat minerale grond vrijkomt en uit de opgestelde processen-verbaal evenmin valt af te leiden dat de grachten werden verbreed daar deze geen indicaties bevatten omtrent de omvang van de grachten vóór de door hem uitgevoerde werken. Die werkzaamheden worden door verzoeker als "normale onderhoudswerken" in de zin van artikel 9 van hetzelfde besluit gekwalificeerd, zodat zij niet vergunningsplichtig waren. Voorts betoogt verzoeker dat de omzendbrief LNW/98/01 van 10 november 1998 betreffende algemene maatregelen inzake natuurbehoud en wat de voorwaarden voor het wijzigen van vegetatie en kleine landschapselementen betreft volgens het besluit

van de Vlaamse regering van 23 juli 1998 (hierna : omzendbrief van 10 november 1998), waarop het bestreden besluit steunt, onwettig is, aangezien deze, hoewel reglementair van aard, niet voor advies aan de afdeling wetgeving van de Raad van State werd voorgelegd. Ten slotte argumenteert verzoeker dat te dezen geen bestuurlijke maatregel kon worden opgelegd, aangezien geen sprake is van een milieumisdrijf. Immers ontbreekt niet alleen het materieel element daartoe, doch ook het moreel element, met name opzet of onachtzaamheid, nu zij niet op de hoogte was van de complexe toepasselijke milieuwetgeving en in zijnen hoofde dus hoogstens sprake kan zijn van onoverwinnelijke dwaling.

6. De verwerende partij antwoordt dat het te dezen een kunstmatige afwateringssloot betreft die volledig beantwoordt aan de definitie van waterloop, vervat in bijlage 1 bij de omzendbrief van 10 november 1998. Zij wijst erop dat op het plankkaartje "Hydrografie" van het bosbeheerplan de bewuste grachten zijn ingekleurd als respectievelijk irrigatiegrachten en ontwateringsgrachten en dat daarop hun afwatering naar "de Nieuwe Beek "te zien is, die deel uitmaakt van een belangrijk beekstroombekken, van groot belang voor het voeden van het "Vijvergebied Midden-Limburg" dat de hoogste natuurbehoudwaarde heeft. Zij merkt op dat op het terrein kan worden vastgesteld dat verzoeker de grachten heeft verbreed en verdiept, er veel water in de grachten staat en dit door verzoeker "vermest" water afvloeit naar de stroombekkens.

Daarnaast verwijst de verwerende partij naar de definitie van "normale onderhoudswerken" in artikel 1.1.2 van bijlage 1 bij voormelde omzendbrief en naar artikel 16.3.25 van het milieubeleidsdecreet dat bepaalt dat een proces-verbaal bewijswaarde heeft tot bewijs van het tegendeel. Zij stelt dat uit het opgestelde proces-verbaal duidelijk blijkt dat het te dezen niet gaat om onderhoudswerken, aangezien alle vegetatie machinaal is verwijderd tot op de bodem en de ecologische functie van de gracht volledig is veronachtzaamd. Verzoeker zou zich louter beperken tot het ontkennen van de vaststellingen door de toezichthouder. Volgens de verwerende partij heeft verzoeker de grond willen verdrogen, zodat de maïs beter gedijt.

Voorts betoogt de verwerende partij dat de omzendbrief van 10 november 1998 niet voldoet aan de cumulatieve voorwaarden om van een verordenende omzendbrief te gewagen, maar dat het integendeel een gewone interpretatieve omzendbrief betreft waarbij aan het bestuur instructies worden verschaft omtrent de wijze waarop zij de wetten en besluiten dient toe te passen.

Ten slotte gaat het volgens de verwerende partij niet op om zonder meer te stellen dat men niet geacht kan worden perfect op de hoogte te zijn van de complexe milieuwetgeving. Zij wijst erop dat rechtsdwaling enkel kan worden ingeroepen indien deze onoverwinnelijk is, terwijl verzoeker te dezen zelfs niet de moeite heeft genomen om advies in te winnen bij het gemeentebestuur of de boswachter. Zij meent dat de schending opzettelijk is gebeurd, minstens met een gebrek aan voorzorg, en dan ook strafbaar is overeenkomstig artikel 16.6.1, § 1, van het milieubeleidsdecreet.

7. Verzoeker dupliceert dat het te dezen niet om grachten met stromend water gaat, doch om grachten met stilstaand water die bovendien het merendeel van de tijd droog staan, zodat juridisch gezien geen sprake is van een "waterloop" in de zin van de definitie in bijlage 1 bij de omzendbrief van 10 november 1998. Meer bepaald betreft het een afwateringssysteem dat het regenwater sporadisch opvangt. Daarnaast benadrukt verzoeker dat de neergelegde foto's aantonen dat hij slechts onderhoudswerken heeft uitgevoerd in de bewuste grachten. Dat hierbij een beetje minerale grond werd gedolven, voor zover dit al zou zijn bewezen, is volgens hem onvermijdelijk. Voorts meent hij dat de verwerende partij niet aantoont dat de periodes om onderhoudswerken uit te voeren, voorgeschreven in voormelde omzendbrief, door hem niet werden gerespecteerd en dat, zelfs indien hij die periodes niet zou hebben gerespecteerd, zulks nog niet betekent dat de uitgevoerde werkzaamheden geen onderhoudswerken zouden zijn. Vervolgens beklemtoont verzoeker dat voormelde omzendbrief een verordenend karakter heeft, aangezien deze een hele reeks bijkomende verplichtingen oplegt aan personen die bepaalde onderhoudswerken

wensen uit te voeren, zodat wel degelijk nieuwe regels met een abstract, algemeen en dwingend karakter worden toegevoegd aan het bestaande wettelijk kader. Ten slotte stelt hij dat er sprake is van onoverwinnelijke dwaling, aangezien hij voorafgaandelijk de Boerenbond heeft gecontacteerd en deze hem niet heeft gewezen op bepaalde verplichtingen in verband met de grachten.

8. In zijn laatste memorie benadrukt verzoeker dat uit de neergelegde foto's duidelijk blijkt dat slechts in zeer beperkte mate minerale grond is vrijgekomen. Hij stelt de redelijkheid van de beslissing om bestuurlijke maatregelen op te leggen dan ook in vraag, aangezien volgens hem bezwaarlijk kan worden voorgehouden dat het betrokken milieubelang, met name het behoud van bepaalde grachten in hun oorspronkelijke staat, ernstig wordt bedreigd. Bovendien merkt hij op dat het vrijkomen van minerale grond niet aan zijn handelen te wijten is, doch wel aan een zware storm die bomen en struiken heeft ontworteld. In dat verband verwijst hij naar de bij het verzoekschrift gevoegde stukken 16 tot 19, waaruit zou blijken dat ter plaatse een uitermate hevige storm heeft plaatsgevonden. Voorts betoogt verzoeker dat hij zich kan beroepen op de in het algemeen strafrecht geldende rechtvaardigingsgronden, zoals de onoverwinnelijke rechtsdwaling. De financiële impact van de opgelegde bestuurlijke maatregel getuigt immers van een onrechtstreeks bestraffend karakter en in het oorspronkelijk proces-verbaal is bovendien sprake van een "verdachte", van een "misdrijf" en van "strafbepalingen" die deel uitmaken van het hoofdstuk "Strafrechtelijke handhaving" van het milieubeleidsdecreet.

Beoordeling

9. De materiële motiveringsplicht houdt in dat er voor elke administratieve beslissing rechtens aanvaardbare motieven moeten bestaan. Dit betekent onder meer dat die motieven steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten die relevant zijn en met de vereiste zorgvuldigheid werden vastgesteld. Bovendien moet de overheid de gegevens die in rechte en in feite juist zijn, correct beoordelen en op grond van deze gegevens in redelijkheid tot een beslissing

komen. Een beslissing schendt de materiële motiveringsplicht wanneer de motieven waarop ze steunt onjuist of onwettig zijn of de beslissing niet kunnen dragen. Het komt de Raad van State daarbij in principe niet toe het feitenonderzoek over te doen om zich aldus, wat de appreciatie van de zaak betreft, in de plaats te stellen van de administratie. Het behoort daarbij wel tot de bevoegdheid van de Raad van State na te gaan of de ingeroepen feiten werkelijk bestaan indien ze worden betwist. Indien wordt geoordeeld dat de beslissing steunt op onbestaande, onvoldoende bewezen feiten, dan is eveneens het materiële motiveringsbeginsel geschonden.

10. In zoverre verzoeker aanvoert dat de verwerende partij de grachten ten onrechte heeft gekwalificeerd als "stilstaande waters, poelen of waterlopen" in de zin van artikel 8, § 2, 3°, van het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998, weegt zijn bewering omtrent de geringe hoeveelheid al dan niet stilstaand water dat de betrokken grachten zouden bevatten niet op tegen het met stukken onderbouwde verweer dat de grachten een afwateringsfunctie hebben en aldus beschouwd kunnen worden als kunstmatige afwateringssloten die behoren tot de "stilstaande waters, poelen of waterlopen" in de zin van voormelde bepaling.

11. De bewering van verzoeker dat hij enkel "normale" onderhoudswerken heeft uitgevoerd, wordt tegengesproken door het proces-verbaal van 17 september 2011 van de natuurinspecteur waarin wordt vastgesteld dat het "blootgewerkte gele zand (...) aan(geeft) dat de uitgevoerde werken meer zijn dan een standaard onderhoudsruiming van de grachten". Dit proces-verbaal, waarvan de vaststellingen worden gestaafd met foto's van de aangetroffen toestand, heeft bewijswaarde tot het tegendeel. Met het louter ontkennen van die vaststellingen of door de opgave van een alternatieve verklaring voor het vrijkomen van minerale grond bij de uitgevoerde werkzaamheden, wordt de bijzondere bewijswaarde van de in het proces-verbaal weergegeven materiële en zintuiglijke waarnemingen van de natuurinspecteur niet weerlegd. Er is derhalve geen reden om aan te nemen dat de bestreden beslissing feitelijke grondslag mist in zoverre aan verzoeker wordt verweten dat hij zonder

voorafgaande vergunning is overgegaan tot het uitgraven en/of verbreden van de grachten.

12. Hoofdstuk IV van het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998 bevat het regelgevend kader voor het wijzigen van vegetaties en van kleine landschapselementen. Voor de wijziging van vegetaties en van kleine landschapselementen geldt een verbod dan wel een vergunningsplicht. Bijlage 1 "Code voor goede natuurpraktijk i.f.v. wijziging van vegetatie en van kleine landschapselementen" bij de omzendbrief van 10 november 1998 geeft de grenzen aan van wat als "normale onderhoudswerken" kan worden beschouwd, voor zover voldaan is aan de zorgplicht opgelegd in artikel 14 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (hierna : natuurbehouddecreet). De code voor goede natuurpraktijk bevat gedetailleerde, praktijkgerichte aanwijzingen over wat een normaal onderhoud van vegetatie en kleine landschapselementen inhoudt, uitgaande van een ecologisch verantwoord natuurbeheer en -behoud. Aangezien niet wordt aangenomen dat verzoeker "normale" onderhoudswerken heeft uitgevoerd, is zijn kritiek op het beweerd reglementair karakter van de omzendbrief van 10 november 1998 niet dienend.

13. Blijkens de memorie van toelichting bij het decreet van 21 december 2007 tot aanvulling van het milieubeleidsdecreet met een titel XVI "Toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen" is het bij bestuurlijke maatregelen, zoals te dezen opgelegd, "niet zozeer de bedoeling om de overtreder in persoon te raken, dan wel om een einde te stellen aan een milieu-inbreuk of milieumisdrijf, zijn gevolgen geheel of gedeeltelijk ongedaan te maken en herhaling ervan te voorkomen" (St. Vl. Parl., nr. 1249/1, 2006-2007, p. 14). Dergelijke maatregelen zijn aldus gericht op de bescherming en het herstel van het leefmilieu en hebben geen repressief of bestraffend oogmerk. Derhalve kan de persoon aan wie een bestuurlijke herstelmaatregel wordt opgelegd, zich niet beroepen op de strafrechtelijke rechtvaardigings- en schulduitsluitingsgronden.

Het eerste middel is ongegrond.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

14. Verzoeker voert in een tweede middel de schending aan van artikel 16.4.5 van het milieubeleidsdecreet, van artikel 8, § 2, 1°, van het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998, van de materiële motiveringsplicht en van het zorgvuldigheidsbeginsel.

Hij zet uiteen dat in het proces-verbaal van 17 september 2011 wordt gesteld dat meer dan 2 km houtkant zou zijn verwijderd, terwijl het tracé van deze verwijderingswerken, dat is aangeduid op de bijlage bij het proces-verbaal, volgens verzoeker deels bestond uit smalle stroken weiland, gelegen tussen de diverse grachten, waarop daadwerkelijk landbouwactiviteiten plaatsvonden en geen houtwal aanwezig was. Verzoeker meent dat het proces-verbaal aldus onjuiste informatie bevat zonder enig bewijs van de voorafgaande toestand. Hij wijst op de bijgevoegde foto van "Google Earth", die ook tijdens de beroepsprocedure werd voorgelegd, waaruit duidelijk zou blijken dat de betreffende tussenstukken weiland enkel bezaaid waren met gras. Het voorgaande wordt volgens verzoeker ook bevestigd in zijn bijgevoegde aanvraag bij het Agentschap voor Landbouw en Visserij tot het verkrijgen van premies in het kader van de "MTR-regeling". Verzoeker meent dat in het bestreden besluit dan ook ten onrechte wordt gesteld dat hij over een natuurvergunning diende te beschikken, nu het allerm minst bewezen is dat hij is overgegaan tot het rooien of verwijderen van houtkanten of -wallen in de zin van artikel 8, § 2, 1°, van het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998. Hij merkt hierbij nog op dat hem thans wordt opgelegd om houtwallen "terug" aan te planten op plaatsen waar oorspronkelijk geen houtwallen aanwezig waren, hetgeen betekent dat hij een aanzienlijk stuk van zijn landbouwgrond verliest. Ten slotte herhaalt verzoeker dat te dezen geen bestuurlijke maatregel kon worden opgelegd, aangezien geen sprake is van een

milieumisdrijf. Immers ontbreekt niet alleen het materieel element daartoe, doch ook het moreel element, met name opzet of onachtzaamheid, nu zij niet op de hoogte was van de complexe toepasselijke milieuwetgeving en in zijnen hoofde derhalve sprake is van onoverwinnelijke dwaling.

15. De verwerende partij betwist in haar memorie van antwoord het standpunt van verzoeker dat er geen houtwal aanwezig was doch enkel gras. In dat verband verwijst zij naar de fotoreportage gevoegd bij het aanvankelijk proces-verbaal waaruit de verklepelde wortelresten van bomen en struiken blijken, naar de foto's op "Google Earth" en "Bing Maps" waarop de houtkanten te zien zijn, naar de terreinkennis van de plaatselijke boswachter/natuurinspecteur, naar de bestandskaart van het bosbeheerplan van de vorige eigenaars waarop de houtkanten staan aangegeven, naar de op 13 december 2011 door de toezichthouder nagestuurde foto's waarop kastanjebolsters te zien zijn, naar het verhoor van verzoeker waarin sprake is van "opgeschoten randen" en naar het in het bestreden besluit vermelde proces-verbaal ten laste van de vorige eigenaar waarin melding wordt gemaakt van de houtkanten. De verwerende partij merkt op dat verzoeker drastisch ingaat tegen de vaststellingen in het proces-verbaal, die evenwel een bijzondere bewijswaarde hebben.

16. Verzoeker dupliceert dat hij evenzeer beroep kan doen op getuigen om aan te tonen dat geen houtwallen aanwezig waren. Voorts verduidelijkt hij dat waar er tijdens zijn verhoor sprake was van "opgeschoten randen", hij hiermee bijzonder hoog opgeschoten gras bedoelde, dermate hoog dat dit gras blijkbaar slagschaduw afwerpt op luchtfoto's.

Beoordeling

17. Artikel 8, § 2, 1°, van het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998 bepaalt :

"Voor zover ze niet verboden zijn door het bepaalde in artikel 7, worden volgende activiteiten beschouwd als vergunningsplichtige wijzigingen van kleine landschapselementen of de vegetatie ervan, indien ze plaatsvinden in een of meerdere van de gebieden bepaald in artikel 13, § 4 en § 5, van het decreet:

1° het rooien of anderszins verwijderen en het beschadigen van houtachtige beplantingen op weg-, waterweg of spoorwegbermen of op het talud van holle wegen, van houtachtige beplantingen langs waterlopen, dijken of taluds, van heggen, hagen, houtkanten, houtwallen, bomenrijen en hoogstamboomgaarden".

Voor het bestaan van een houtkant die door verzoeker werd verwijderd, steunt de bestreden beslissing op foto's, gevoegd bij het proces-verbaal, met zichtbare houtresten en wortelfragmenten en tevens op foto's van "Google Earth" en "Bing Maps". Op laatstvermelde luchtfoto zijn volgens de verwerende partij schuine schaduwen van boomkruinen te zien. Uit deze concrete visuele gegevens wordt afgeleid dat er voorheen geen graskant maar wel een houtkant aanwezig was. Daarenboven wordt in de bestreden beslissing melding gemaakt van een proces-verbaal lastens de vorige eigenaar waarin werd vastgesteld dat door afvalverbranding de bomen en struiken van de houtkanten werden verschroeid.

Met een loutere herhaling van het verweer dat gevoerd werd tijdens de administratieve beroepsprocedure en het ontkennen van de feitelijke vaststellingen omtrent de lengte en de breedte van de houtwallen, ontkracht verzoeker de feitelijke grondslag van de bestreden beslissing niet.

Bij de beoordeling van het eerste middel werd reeds gesteld dat verzoeker zich vergeefs beroept op een toestand van "onoverwinnelijke dwaling".

Het tweede middel is ongegrond.

C. Derde middel

Standpunt van de partijen

18. In een derde middel wordt de schending aangevoerd van de artikelen 4 en 90bis, § 1, van het bosdecreet van 13 juni 1990 (hierna : bosdecreet), van artikel 16.4.5 van het milieubeleidsdecreet, van de materiële motiveringsplicht en van het zorgvuldigheidsbeginsel.

Verzoeker zet uiteen dat hem in het bestreden besluit de ongeoorloofde en onvergunde ontbossing van een perceel Corsicaanse den wordt verweten, hetgeen wordt beschouwd als een milieumisdrijf, terwijl het verdwijnen van dat bos te wijten is aan het noodweer van 18 augustus 2011 (de zogenaamde "Pukkelpopstorm") en de onderhouds- en opruimingswerken na dit noodweer. Verzoeker verklaart in dit verband dat de dennen in kwestie kunstmatig waren aangeplant, waardoor ze zeer dicht op elkaar stonden, hetgeen de stevigheid van de aanplanting heeft aangetast en dat de bewuste dennen slechts aan één zijde beschermd waren door een aanpalend bosbestand. Hij verwijst naar een bijgevoegde fotoreportage, die ook tijdens de beroepsprocedure is voorgelegd, waaruit zou blijken dat even sterke bomen uit het aanpalend bosbestand door het noodweer zijn afgeknakt of ontworteld. Voorts stelt verzoeker dat het verdwenen dennenbos in 1995 werd aangelegd met het oog op het verplanten van de bomen, zodat dit bos sowieso ooit ging verdwijnen. In die zin acht verzoeker het dan ook absurd om hem te verplichten het bos te heraanplanten. Ten slotte voert verzoeker aan dat, gelet op de noodtoestand waarmee hij werd geconfronteerd, helemaal geen sprake is van een milieumisdrijf. De tussenkomst van verzoeker was immers ingegeven door de noodzaak om zijn landbouwgrond en gewassen te vrijwaren voor verdere schade door omgevallen bomen en was beperkt tot het ruimen van een volledig door de storm vernield bos.

19. De verwerende partij betwist in haar memorie van antwoord dat de zogenaamde "Pukkelpopstorm" het volledige dennenbos zou hebben

weggemaaid. De aanpalende bossen gewone en Corsicaanse den staan immers wel nog overeind, en zelfs de maïs stond nog overeind, zoals blijkt uit de foto's van een maand na de storm. De verwerende partij meent dat verzoekers foto's van de schade in de aanpalende bossen allerm minst overtuigen en merkt op dat Corsicaanse dennen sterke wortels hebben, een diepe inplanting en niet gemakkelijk omwaaien, in het bijzonder wanneer het bomen van zestien jaar oud en twintig meter hoog betreft. Zij benadrukt dat het aan verzoeker toekomt om de vaststellingen en foto's in het proces-verbaal te weerleggen, waarin hij niet slaagt met zijn verhalen en foto's. Voorts betwist de verwerende partij dat het bos werd aangeplant om te "verdwijnen". Een bos van zestien jaar oud met twintig meter hoge bomen kan immers bezwaarlijk als een "kweekbos" worden beschouwd gelet op de onmogelijke verplanting ervan en bovendien wordt dit bosbestand in het goedgekeurd bosbeheerplan niet vermeld als een "kweekbos", doch als "op te sleunen". Ten slotte merkt de verwerende partij op dat op de foto's geen enkele schade aan de gewassen te zien is, veroorzaakt door storm of vallende bomen en dat verzoeker evenmin, nu het noodweer nochtans als ramp is erkend, een vergoeding voor schade ingevolge noodweer bij het Rampenfonds heeft aangevraagd.

20. Verzoeker repliceert dat het verdwenen bosbestand met Corsicaanse den veel minder sterk was dan de aanpalende bossen, omdat het ondiep werd ingeplant met korte plantafstanden. Hij benadrukt dat alle bomen reeds geveld waren door de storm, zodat een eventuele melding om de bomen te vellen niet aan de orde was. Ook volhardt verzoeker in zijn standpunt dat het een "kweekbos" betrof. De verplanting gebeurde echter niet tijdig, zodat de te dicht bij elkaar geplante bomen binnen enkele jaren toch allemaal gingen doodgaan wegens gebrek aan licht en lucht en een onvoldoende beworteling, zo stelt hij. Ten slotte acht verzoeker het vanzelfsprekend dat hij schade heeft geleden als gevolg van de "Pukkelpopstorm" op zijn landbouwgrond en wijst hij erop dat hij van het Rampenfonds een schadevergoeding van 9.383 euro heeft ontvangen.

Beoordeling

21. In de bestreden beslissing wordt gesteld dat verzoekers bewering dat de volledige vernieling van het betrokken bosbestand te wijten is aan noodweer, als "ongeloofwaardig voorkomt" omdat "op een perceel, dat (deels) werd omgeven door andere bospercelen (waar wel nog bomen staan), alle bomen omgewaaid zouden zijn", dat indien zou "aangenomen worden dat door het noodweer enkele bomen omvergewaaid/beschadigd zijn, (...) dit niet kan rechtvaardigen dat het hele bos vervolgens met een zware klepelmachine versnipperd werd" en dat "zelfs indien het bosbestand beschadigd zou zijn geweest door de rukwinden van het noodweer, een melding had moeten gebeuren conform artikel 81 van het Bosdecreet met betrekking tot het vellen van bomen om sanitaire redenen of gezondheidsredenen".

De foto's die verzoeker voorlegt bewijzen niet dat het volledige bosbestand vernield werd ten gevolge van noodweer, maar bevestigen veeleer de stelling van de verwerende partij dat het telkens om enkele beschadigde of afgeknakte bomen gaat en niet om een volledig bos. De bewering van verzoeker dat het bos met Corsicaanse den minder stevig geworteld was - daargelaten de vaststelling dat voor die bewering elke feitelijke onderbouwing ontbreekt - neemt niet weg dat hij er niet in slaagt voldoende aannemelijk te maken dat de uitgevoerde werkzaamheden beperkt zijn gebleven tot de opruiming van bomen die geveld werden door een hevige storm. De erkenning van de storm als ramp in het Belgisch Staatsblad houdt niet meer in dan een algemene geografische afbakening van het rampgebied en kan niet als bewijs dienen voor verzoekers bewering dat het bos in kwestie volledig zou zijn vernietigd ingevolge die ramp.

Met de speculatieve bedenking dat het betrokken bos op termijn toch zou zijn verdwenen, toont verzoeker niet aan dat de verplichting tot heraanplanting gekwalificeerd moet worden als een onredelijke herstelmaatregel.

Het derde middel is niet gegrond.

D. Vierde middel

Standpunt van de partijen

22. Verzoeker voert in een vierde middel de schending aan van artikel 16.4.4 van het milieubeleidsdecreet en van het evenredigheids- en het proportionaliteitsbeginsel.

Hij zet uiteen dat overeenkomstig de geschonden geachte bepaling geen kennelijke wanverhouding mag bestaan tussen de feiten die aan de maatregelen ten grondslag liggen en de maatregelen die worden opgelegd. Hij betoogt voorts dat in het voorliggende geval het door de maatregelen nagestreefde doel niet wordt toegelicht in het oorspronkelijke besluit houdende bestuurlijke maatregelen. Noch de noodzaak van het opleggen van de maatregelen, noch de keuze van de bewuste maatregelen worden in het besluit gerechtvaardigd. Verzoeker is van mening dat het doel van de opgelegde maatregelen bestaat in het behoud van het bosbestand op zijn perceel, alsook in het behoud van de grachten en de beweerde verwijderde houtwallen op zijn domein. Volgens hem zijn de opgelegde bestuurlijke maatregelen evenwel manifest onredelijk. Zo wordt hem opgelegd om de grachten te "verondiepen", terwijl van enige verdieping van de grachten geen sprake was. Hij stelt dat het nagestreefde doel ook zonder deze maatregel zou worden bereikt, aangezien de grachten enkel werden onderhouden en "verondieping" automatisch en op natuurlijke wijze gebeurt door verloop van tijd. Daarnaast wordt hem opgelegd om houtwallen aan te leggen die er voordien helemaal niet waren. Verzoeker wijst er in dat verband op dat hij slechts houtachtige planten heeft verwijderd die zich in de grachten bevonden. Bovendien merkt hij op dat indien er wel degelijk houtwallen aanwezig waren, deze zich op natuurlijke wijze zullen herstellen zonder zijn hulp. Ten slotte wordt hem opgelegd om het verdwenen bos te heraanplanten, hetgeen volgens verzoeker disproportioneel is ten aanzien van de enige fout die men hem eventueel zou kunnen verwijten, met name het niet op de juiste formele wijze verwittigen van de

bevoegde diensten voorafgaand aan de opruimingswerken na de storm. Verzoeker herhaalt dat het om een "kweekbos" ging dat sowieso in de toekomst moest worden verplant en dat de bestuurlijke maatregel die erop neerkomt dat men in de praktijk geen bomen meer kan of mag kweken om ze daarna te verplanten, absurd en disproportioneel is.

23. De verwerende partij antwoordt dat maatregelen die in wezen de situatie niet geheel kunnen herstellen, niet disproportioneel kunnen zijn. Voorts stelt zij dat te dezen het doel van de opgelegde maatregelen bestaat in het gedeeltelijk ongedaan maken van de gevolgen van het misdrijf, hetgeen precies de essentie is van het bestreden besluit en het opleggen ervan dan ook geen verdere motivering behoeft. Zij wijst er daarenboven op dat de motivering van de herstelmaatregel wel degelijk is terug te vinden in het bestreden besluit.

24. In zijn memorie van wederantwoord dupliceert verzoeker dat het verweer naast de kwestie is, aangezien het hier niet gaat om het herstel van de oorspronkelijke toestand, behalve wat het perceel Corsicaanse den betreft, dat de opnieuw aan te planten houtwallen voordien immers niet aanwezig waren en de grachten enkel het voorwerp waren van onderhoudswerken. Hij herhaalt dat het verdwijnen van het bos te wijten is aan de "Pukkelpopstorm", zodat het onrechtvaardig is om hem te verplichten tot de heraanleg ervan.

Beoordeling

25. Het vierde middel bestaat in wezen uit een herhaling van diverse grieven die reeds ongegrond werden bevonden bij de beoordeling van de vorige middelen.

Deze vaststelling volstaat om ook het vierde middel ongegrond te bevinden.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. Verzoeker wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing en van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 350 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van negenentwintig april tweeduizend veertien, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Luc Hellin,	kamervoorzitter,
Eric Brewaeys,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Elisabeth Impens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Elisabeth Impens

Luc Hellin